

УДК 78.03:37.091.3:780.614.131:78.071(510)(045)
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/87-3-16>

Цянь СЮЙ,

orcid.org/0009-0000-2600-1763

аспірант кафедри теорії та історії музичного виконавства
Національної музичної академії імені П.І. Чайковського
(Київ, Україна) xuq9191@gmail.com

СТАНОВЛЕННЯ ГІТАРНОЇ ШКОЛИ У КИТАЇ: ШЛЯХ ЧЕН ЧЖІ

В статті досліджено становлення гітарної школи в Китаї та життєтворчість її засновника, видатного викладача гри на гітарі та громадського музичного діяча, професора Чен Чжі. Простежено шлях відкриття Китаєм європейської музики та музичних інструментів завдяки християнським місіям єзуїтів починаючи з XVII століття, та знайомство широкої китайської публіки з західною музичною культурою з кінця XIX століття. Досліджено життєтворчість Чен Чжі, підкреслено унікальну роль митця для формування академічного статусу гітари в китайському суспільстві та створення професійної гітарної школи. Охарактеризовано впливи соціального та політичного бекграунду Китаю XX століття на формування відношення суспільства до гітари, відмічено трансформацію сприйняття гітарної культури від аматорської у 1980-х роках до високопрофесійної у 1990-х, зокрема завдяки відкриттю кафедри гітари в Центральній консерваторії музики у Пекіні. Підкреслене визначне значення цієї події для виховання плеяди талановитих китайських гітаристів, що зайняли гідне місце у світовій гітарній спільноті. Методологія дослідження ґрунтується на історіографічному, компаративному та біографічному методах. Наукова новизна. Вперше в українському музикознавстві досліджено історію формування гітарної школи в Китаї та визначено роль у цьому процесі видатного китайського педагога та діяча Чен Чжі. Висновки. У китайському гітарному світі Чен Чжі безумовно можна вважати легендою. У 1980-х роках він першим почав читати лекції на телебаченні про гру на гітарі, сприяючи справжній «гітарній лихоманці», яка охопила всю країну. У 1990-х роках Чен Чжі ініціював відкриття кафедри класичної гітари у Центральній консерваторії музики, дозволивши цьому інструменту, на якому, на думку бюрократичних керівників китайської освіти, «грали лише маленькі хулігани», увійти в культурний музичний мейнстрім Китаю. За 60 років діяльності Чен Чжі виховав цілу низку видатних виконавців, які своєю блискучою грою привернули увагу світових музичних кіл. Таким чином, китайська класична гітара пройшла довгий і складний шлях від заборони до поступового розвитку, і нарешті стала універсальним інструментом та отримала світове визнання.

Ключові слова: класична гітара, гітарна школа Китаю, гітарне мистецтво XX–XXI століття, Чен Чжі, китайська музична культура XX–XXI століття.

Qian XU,

orcid.org/0009-0000-2600-1763

Postgraduate Student at the Department of Theory and History of Music Performance
Ukrainian National Tchaikovsky Academy of Music
(Kyiv, Ukraine) xuq9191@gmail.com

THE FORMATION OF THE GUITAR SCHOOL IN CHINA: THE WAY OF CHEN ZHI

The article researches the formation of the guitar school in China and the life of its founder, an outstanding guitar teacher and public musical figure, Professor Chen Zhi. The way of China's discovery of European music and musical instruments thanks to the Christian missions of the Jesuits starting from the 17th century has been traced, and the acquaintance of the general Chinese public with Western musical culture from the end of the 19th century has been explored.

The life of Chen Zhi has been investigated, the unique role of the artist in shaping the academic status of the guitar instrument in Chinese society and the creation of a professional guitar school has been emphasized. The influence of the social and political background of 20th-century China on society's attitude towards the guitar has been characterized, and the transformation of the perception of guitar culture from amateur in the 1980s to highly professional in the 1990s has been noted, in particular due to the opening of the guitar department at the Central Conservatory of Music in Beijing. The significance of this event for the education of a galaxy of talented Chinese guitarists who have taken a worthy place in the global guitar community has been emphasized. The methodology of the research is based on historiographical, comparative and biographical methods. Scientific novelty. For the first time in Ukrainian musicology, the history of the formation of the guitar school in China has been studied and the role of the outstanding Chinese teacher and figure Chen Zhi in this process has been researched. Conclusions. In the Chinese guitar world, Chen Zhi can definitely be considered a legend. In the 1980s, he was the first to give lectures on guitar playing on television, contributing to a real «guitar fever» that spread all over the country. In the 1990s, Chen Zhi initiated the opening of the Department of Classical Guitar at the Central Conservatory of Music, allowing this instrument, which, according to the bureaucratic leaders of Chinese education, was “played only by little hooligans,” to enter the cultural musical mainstream of China. Over the 60 years of his professional activity, Chen Zhi has nurtured a number of outstanding performers who have attracted the attention of world music circles with their brilliant playing. Thus, the Chinese classical guitar has gone a long and difficult way from prohibition to gradual development, and finally became a universal instrument and received world recognition.

Key words: classical guitar, guitar school of China, guitar art of the 20th–21st centuries, Chen Zhi, Chinese musical culture of the 20th–21st centuries.

Постановка проблеми. Яскравою ознакою мистецтва XX–XXI століття є унікальні культурні перетини, в контексті яких вагоме місце займають східноазійські впливи на західну культуру, що на початку минулого століття усвідомлюються і сприймаються вже не в межах традиційного «екзотизму» чи «орієнталізму», але сприяють формуванню «принципово нової парадигми мислення європейського композитора, який прагнув розширити межі сприйняття звукових структур західної музики» (Жаркова, 2024; с. 24). З другого боку, протягом XX століття східний світ поступово проходить процес культурної розгерметизації і стає більш відкритим до культурних артефактів Заходу.

Одним з таких артефактів безумовно є класична гітара, яка попри доволі драматичний шлях розвитку в Китаї, стала невід’ємною частиною китайської музичної культури, а китайська гітарна школа зайняла гідне місце у сучасному світовому гітарному мистецтві. На відміну від інших країн, які мають довгу історію та глибокий фундамент розвитку класичної гітари, становлення класичної гітари в Китаї є особливим і пов’язане з діяльністю однієї людини – викладача гри на класичній гітарі, професора Чен Чжі / Chen Zhi (1936). Він став першим подвижником класичної гітари, засновником і лідером китайської класичної гітарної школи, виховавши низку талановитих учнів, які досягли найвищого виконавського рівня і до тепер виступають на найкращих сценічних майданчиках світу.

Біографія та творчий шлях Чен Чжі є практично історією інтеграції гітари в освітній та культурний простір КНР. Наразі, в українському музикознавстві немає жодної роботи, присвяченої дослідженню життєтворчості Чен Чжі, що створює значну прогалину у вивченні процесу становлення китайської гітарної школи як невід’ємної частини сучасної світової музичної культури. Інформація про митця обмежена і в західних джерелах: переважно це короткі довідково-енциклопедичні джерела, інтерв’ю у британському *Classical Guitar Magazine* 1999 та 2003 років, які у Чен Чжі брав головний редактор журналу, всесвітньо відомий гітарний критик Коллін Купер (1926–2012), чи опосередковані згадки про Чен Чжі у статтях чи дослідженнях, присвячених сучасному гітарному мейнстріму та культурним зв’язкам¹. Сам Чен Чжі є автором кількох робіт, в яких він формулює мето-

дику викладання гітари та ділиться своїм педагогічним досвідом. В останні роки з’являються китайськомовні праці, присвячені дослідженню як його життєтворчості, так і його методичних розробок по викладанню класичної гітари. Одна з них, магістерська дисертація Сунь Сюаньсюань, написана під науковим керівництвом самого професора Чен Чжі (孙绚绚, 2012), що безумовно є гарантією точності викладення біографічної інформації та творчих позицій митця.

Мета статті – визначити особливості шляху формування гітарної школи в Китаї та дослідити діяльність її засновника Чен Чжі. **Методологія дослідження** спирається на історіографічний, компаративний та біографічний методи.

Наукова новизна – вперше в українському музикознавстві досліджено історію формування гітарної школи в Китаї та визначена роль у цьому процесі видатного китайського педагога та діяча Чен Чжі.

Виклад основного матеріалу. Відкриття західної музики в Китаї розпочалося приблизно з XVII століття разом з появою єзуїтів – італійських та португальських місіонерів Маттео Річчі, Мікеле Руджері, Теодоріко Педріні та Томаса Перейри, які разом з заснуванням Собору Непорочного Зачаття у Пекіні та розповсюдженням християнства, відмітилися наполегливою просвітницькою роботою в галузі європейської музичної культури. В 1601 році Річчі та Руджері подарували імператору Ваньлі клавесин, маленький орган і скрипки (Сюй Шанмін, 2022; с. 71), а вже в 1685 році з’являється перший західний трактат з музичної теорії, написаний китайською мовою «Елементи музики» (律呂纂要)², який є унікальним свідчен-

² Трактат був написаний португальським місіонером-єзуїтом Томасом Перейрою (1646–1708), який прибув до Пекіна в 1672 році та був призначений імператором Кансі (1654–1722) своїм музичним вчителем. «Елементи музики» були написані перш за все як підручник для уроків музики імператора. У ньому пояснюється західна музична нотація, гексахордна система та мензуральні знаки. Хоча трактат поширювався переважно в імператорському дворі, він свідчив про активний обмін музичними знаннями між Китаєм та Європою на початку Нового часу.

Після смерті Перейри в 1708 році італійський місіонер Теодоріко Педріні (1671–1746) відредагував трактат, і ця перероблена версія була включена до імператорського компендіуму «Юйчжі Люлі юаньюань» (御製律歷淵源) («Походження математичних гармоній та календарної астрономії, складених імператорським указом, 1723»). Про дослідження трактату Перейри більш детально у (Jiang, 2024).

¹ Наприклад, у своїй дисертації «John Williams: An evaluation of his impact upon the culture of the classical guitar» Майкл Отул згадує Чен Чжі у зв’язку з захопленням ним як вчителем Джона Вільямса (O’Toole, 2018).

ням світового обігу музичних знань у XVII столітті. Гітари ж, можливо вперше, були завезені до Китаю у XVIII століття німецькими місіонерами Ф. Баром та Я. Вальтером разом з іншими європейськими інструментами. Але до кінця XIX століття європейська музична культура в Китаї існувала виключно в межах імператорського двору та не мала широкого розповсюдження.

Публічне «відкриття» західної музики в Китаї починається з кінця XIX століття. Експансія європейських музичних інструментів, поява в великих китайських містах симфонічних оркестрів, організація публічних концертів з класичною європейською програмою, навчання китайських музикантів в західних музичних освітніх інституціях приводить до поступового проникнення західної музики в китайський культурний простір. Важливою подією на цьому шляху стало відкриття в 1927 році Шанхайської національної консерваторії видатним китайським музичним діячем, педагогом і композитором Сяо Юмеєм (1884–1940), який мав блискучу європейську освіту.

Попри популярність і стрімке розповсюдження європейських музичних інструментів в Китаї, таких як фортепіано чи скрипка, через численні історичні та соціальні причини, класична гітара почала розвиватися дуже пізно і її розвиток був доволі складним. Унікальність ситуації зі становленням китайського гітарного мистецтва полягає в тому, що воно безпосередньо пов'язано з діяльністю однієї людини, яка практично сформувала виконавську школу та вивела її на міжнародну арену. Мова йде про видатного музичного діяча китайської культури, засновника та лідера китайської класичної гітарної школи Чен Чжі.

Майбутній засновник китайської гітарної школи народився у 1936 році в родині високопоставленого чиновника в Шанхаї. Оскільки його мати сповідувала як буддизм, так і християнство, він з раннього віку мав можливість познайомитися як зі східною, так і зі західною культурами. У той час Шанхай був міжнародним мегаполісом з різноманітними культурами. Цей «рай для шукачів пригод» приваблював еліту з усього світу. В межах домашньої освіти, яку Чен Чжі отримав у дитинстві, він з раннього віку навчався грі на фортепіано та скрипці. Його вчителями музики були два емігранти з Російської імперії (у той час багато аристократів та заможних сімей через Жовтневу революцію були вимушені іммігрувати до Шанхаю, і гітара була дуже популярним інструментом в їх середовищі). Саме з того часу Чен Чжі познайомився з гітарою та закохався в інструмент. За його словами «Вони обидва вміли грати на гітарі, а

один з них також грав на російській семиструнній гітарі. Їхні базові навички викладання справили глибоке враження на мене в дитинстві: суворота та повна технічна підготовка, а також захоплене, але непоказне виконання. Саме тоді я познайомився з гітарою» (Chen Zhi, 2003).

В студентські роки Чен Чжі проявляв неабияку здібність до точних наук і його батьки сподівалися, що він зможе стати інженером або науковцем, тому в коледжі Чен Чжі спеціалізувався на математиці. Після блискучого закінчення університету, він отримав можливість працювати в Інституті математики Китайської академії наук, однак через сімейне походження Чен Чжі було відмовлено. Він вирішив присвятити себе музиці і у 1950 році почав брати приватні уроки гри на гітарі. За словами Чен Чжі його вчитель викладав по «Школі гри на гітарі» Маттео Каркассі, яка була відома ще за японськими виданнями, які тоді існували в Китаї. Таким чином Чен Чжі розвивався як гітарист-самоучка, не здобувши професійної музичної освіти в навчальному закладі. У 1958 році він вступає до Університету Цінхуа, де водночас отримує професійну музичну освіту і викладає гітару, клавішні інструменти та історію музики. За словами Сунь Сюаньсюань, він стає у Китаї «першим учителем гри на гітарі у справжньому сенсі цього слова» (孙绚绚, 2012; с. 1), розпочавши таким чином свою 50-річну викладацьку кар'єру. Заняття Чен Чжі користувалися великою популярністю серед студентів і завжди приваблювали велику кількість слухачів. Коли більшість китайців не знали, що таке гітара, в Університеті Цінхуа, який пропагував свободу та відкритість, було звичним явищем бачити молодих студентів, які тримали гітари та пристрасно співали на галявині. Згодом Чен Чжі доєднується до складу симфонічного оркестру China Tunyng як професійний виконавець на класичній та гавайській гітарах.

Роки Китайської культурної революції стали важким випробуванням, як для всієї країни, так і до Чен Чжі особисто. У своїй книзі «50 років труднощів та поворотів: моя педагогічна кар'єра» він згадує: «Коли в Китаї почалася Культурна революція, майже вся західна музика та інструменти були заборонені. Викладання гри на гітарі вважалося поширенням декадентської західної капіталістичної культури, і будь-кого, хто викладав гру на гітарі, могли покарати та ув'язнити. Я був одним із переслідуваних і мене відправили на важку фізичну роботу: перевозити на триколісному велосипеді по 800 кілограмів овочів за раз» (цит. за 孙绚绚, 2012; с. 2).

Десять років Культурної революції припадають на 30-40 річний вік професора Чен Чжі, що є золо-

тим періодом для виконавця. Протягом десяти років він не міг регулярно спілкуватися з гітарою та музикою, і за його словами душевний біль, який він переживав, був неймовірним. Однак, у таких суворих умовах Чен Чжі ніколи не відмовлявся від свого музичного шляху і саме любов до музики допомогла йому пережити ті довгі та важкі роки.

Пройшовши десять років примусової фізичної праці, завдяки своїм невпинним зусиллям Чен Чжі подолав численні труднощі та поступово створив нові умови для популярності та розвитку класичної гітари в Китаї. У наступному десятилітті, з поглибленням реформ та відкритості, його робота в галузі гітари досягла визначних результатів. У 1982 році професор Чен Чжі відкрив першу в Китаї школу класичної гітари, а вісім років по тому – кафедру гітари в Центральній консерваторії музики у Пекіні. У 1984 році відбулася ще одна визначна подія в світі гітарної музики Китаю – професор Чен Чжі розпочав щотижневий курс лекцій про класичну гітару на Китайському національному радіо. Ці лекції, доступні для всієї країни, давали важливе послання десяткам мільйонів меломанів: гітара, яка вважалася капіталістичною музикою та була повністю заборонена, насправді є серйозним та вишуканим мистецтвом, і зараз вона відкрита для опанування. Таким чином, шлях для всезагального та швидкого розвитку гітари був відкритий по всій країні. У підсумку, в різних містах було відкрито низку гітарних шкіл.

У цей період професор Чен Чжі приєднується до Пекінської асоціації музикантів і засновує Гітарне товариство за підтримки голови Пекінської асоціації музикантів Лу Суціна та інших керманів. У 1987 році, зі збільшенням контактів із зарубіжними країнами, професор Чен Чжі провів перший Китайський міжнародний фестиваль гітарного мистецтва в Чжухаї. Такої масштабної міжнародної громадської діяльності в Китаї на той час ніколи не було. Фестиваль відвідали багато музикантів з Японії, Аргентини, США, Іспанії, Франції та Австрії. Завдяки цьому мистецькому заходу багато китайських любителів гітари вперше мали змогу долучитися до високопрофесійного міжнародного гітарного мистецтва, що мало вирішальне значення для сприяння розвитку гітарної індустрії Китаю. У 1989 році за підтримки Broadcasting Arts Troupe (Трупи мистецтв радіо та телебачення) професор Чен Чжі відвідує Сполучені Штати та читає серію лекцій про гітарне мистецтво та розвиток гітари в Китаї; водночас за його ініціативою створюється Гітарний оркестр радіо та телебачення.

Незважаючи на сплеск інтересу до інструменту, в Китаї в ті роки гітарний рух розвивався

повільними темпами, що обумовлено слабким рівнем підготовки музикантів та вчителів. За оцінкою Чен Чжі період 1980-х років у китайській гітарній культурі можна назвати аматорським. Було зрозуміло, що необхідно робити серйозні кроки насамперед у професійній гітарній освіті та розвитку конкурсного руху. Як згадує Чен Чжі, він «домовився з викладачами Центральної консерваторії про викладання гармонії, теорії музики та інших предметів для гітаристів і сам пройшов три академічні курси» (Chen Zhi, 2003). У 1990 році вищий музичний заклад Китаю – Центральна консерваторія музики, під керівництвом професора Чен Чжі заснувала кафедру класичної гітари та почала набирати студентів зі спеціалізованої музичної школи. Безперечно, формування професійної освіти з класичної гітари є результатом довгої праці та постійних зусиль професора Чен Чжі. І це може свідчити про те, що класична гітара, інструмент з довгою історією та високим мистецьким статусом як у Китаї, так і в Сполучених Штатах, нарешті була прийнята та визнана професійними коледжами та університетами Китаю.

Після створення спеціальності «класична гітара» в Центральній консерваторії музики загальний професійний рівень музикантів постійно підвищувався, з'явилося багато класичних гітаристів міжнародного рівня. Починаючи з Ян Сюефей (Yang Xuefei, 1977), першої студентки, яка вступила до Центральної консерваторії музики для вивчення класичної гітари у 1990 році, та Ван Ямен (Wang Yameng, 1981), яка стала наймолодшою музиканткою, яка перемогла на Токійському міжнародному конкурсі гітаристів у Японії у 1993 році, у наступні роки 27 учнів професора Чен Чжі, включаючи Ян Сюефей, Ван Ямен, Лі Цзе (Li Jie, 1981), Чен Шаньшань (Chen Shanshan, 1983), Су Менга (Su Meng, 1988) та інших, здобували призові місця на великих міжнародних конкурсах.

Оскільки багато студентів Центральної консерваторії музики зайняли достойне місце на міжнародній гітарній сцені, міжнародні експерти з гітари, критики та професійні гітарні видання приділяють дедалі більше уваги розвитку китайського гітарного мистецтва. Наприклад, британський журнал «Classical Guitar», широко визнаний міжнародний авторитетний щомісячник з гітари, опублікував цілий ряд статей, у яких висвітлювався аналізувався та коментувався розвиток китайського гітарного мистецтва, зокрема кілька ексклюзивних інтерв'ю головного редактора журналу з професором Чен Чжі та його учнями. Цей журнал також опублікував кілька спеціаль-

них випусків, присвячених китайській класичній гітарі.

Водночас, обміни між іноземними колегами та міжнародними гітаристами стали частішими. Наприклад, Джон Вільямс, один з найвідоміших у світі викладачів гри на гітарі, багато разів відвідував Центральну консерваторію музики, щоб проводити майстер-класи та приймати участь у концертних програмах. Один з його візитів залишив незабутнє враження і викликав резонанс у міжнародній гітарній спільноті. Під час його першого візиту до Китаю у 1995 році після майстер-класу з декількома учнями консерваторії, у тому числі Сюефей Ян та Ван Ямен, Вільямс, вражений їхнім рівнем гри та підготовки, подарував Чен Чжі дві власні гітари виробництва Грега Смолмана. Як зазначає сам Чен Чжі, Джона Вільямса «глибоко зворушили виступи Ван Ямен та Сюефей Ян, а також двох інших моїх учнів. Потім він вирішив подарувати мені дві свої вживані гітари Smallman. Відтоді мої учні почали використовувати ці гітари – два чудові інструменти – на міжнародних змаганнях. Щедрість Джона Вільямса не лише дала нам дві найкращі гітари, але й зміцнила нашу впевненість, надихнуло нас на шлях до міжнародної арени. В історії гітари дуже незвично, щоб великий майстер зі світовою славою дарував свої власні інструменти іншим» (цит. за O'Toole, 2018; с. 56).

Діяльність професора Чен Чжи як викладача гри на класичній гітарі та просвітника не тільки досягла приголомшливих результатів у Китаї, вона також мала значний вплив на міжнародний музичний світ. Його запрошували читати лекції в багатьох країнах, включаючи Францію, Німеччину, Іспанію, Італію, Швейцарію, Японію, Тайвань та Гонконг, а також проводити майстер-клас з викладання гітари в Паризькій консерваторії у Франції. На сьогодні Чен Чжі пов'язаний з гітарним мистецтвом вже понад 60 років і досі активно займається викладанням гри на гітарі. Його школа, яка має значний розвиток завдяки його численним учням, продовжує виховувати видатні гітарні таланти, які знаходять свою професійну реалізацію як виконавці та викладачі в Китаї та далеко за його межами.

Наразі гітара широко розповсюджена в Китаї: налагоджено масове виробництво інструментів, проводяться різноманітні гітарні конкурси, юні музиканти мають можливість навчатися грі на гітарі в музичних школах по всьому Китаю та здобувати професійну освіту за класом гітари в десяти консерваторіях країни. У Китаї активно гастролюють та дають майстер-класи провідні музиканти

світу – серед них американські гітаристи Скотт Морріс / Scott Morris та Марта Мастерс / Martha Masters (президент GFA), американо-кубинський гітарист Мануель Барруеко / Manuel Barrueco, данець Фін Еліас Світ / Finn Elias Svit, чорногорський гітарист Мілош Карадагліч та ін.

Треба зазначити, що розвиток класичної гітари у Китаї безумовно безпосередньо пов'язаний з опануванням західної культури. Чен Чжі, через своє походження та освіту, міг з раннього дитинства долучитися до неї, що певним чином сформувало його світогляд. Гітара в Китаї довгий час вважалася інструментом-чужинцем, який презентує усі вади капіталістичного суспільства і належить до неблагонадійних верств (на відміну від фортепіано чи скрипки, які вважалися елітарними європейськими інструментами і отримали поширення в Китаї ще на початку XX століття). В кінці 70-х років Чен Чжі зробив чимало зусиль, щоб довести, що академічне гітарне мистецтво відноситься до високих зразків світового культурного надбання і повинно розвиватися в Китаї.

На сьогодні китайська гітарна школа досягла вагомих успіхів як у сфері виконавства, так і композиторської творчості. З другого боку, інтерес до східної, зокрема китайської, культури не згасає та продовжує надихати сучасних західних музикантів. Завдяки взаємовпливам цих двох традицій, сучасний гітарний репертуар збагачується новими творами, що поєднують темброві особливості китайських національних інструментів із західною гармонією та формою, сприяючи розвитку інтеркультурного діалогу в академічній музиці.

Висновки. У китайському гітарному світі Чен Чжі безумовно можна вважати легендою. У 1980-х роках він першим почав читати лекції про гру на гітарі по телебаченню, сприяючи справжній «гітарній лихоманці», яка охопила всю країну. У 1990-х за ініціативою Чен Чжі був відкрита кафедра класичної гітари у Центральній консерваторії музики, що дозволило цьому інструменту, на якому на думку бюрократичних керівників китайської освіти 80-х років XX століття «грали лише маленькі хулігани», увійти в культурний музичний мейнстрім Китаю. За 60 років діяльності Чен Чжі виховав цілу низку видатних виконавців, які своєю блискучою грою привернули увагу світових музичних кіл.

Отже, китайська класична гітара пройшла довгий і складний шлях від заборони до поступового розвитку, і нарешті стала універсальним інструментом та отримала світове визнання. Завдяки високому професійному рівню та таланту китайських гітаристів та композиторів відбува-

ється активний міжнародний культурний обмін та значно збагачується сучасний репертуар класичної гітари. Поява творів китайських та західних композиторів, таких як Стівен Госс (Stephen Goss), Тань Дунь (Tan Dun), Янфань Сюй (Yangfan Xu),

Марк Хоутон (Mark Houghton) та інших, демонструє гармонійне поєднання техніки гри на гітарі та традиційних китайських музичних елементів та свідчить про глибоке та життєдайне взаємопроникнення традицій та культур.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Жаркова В. Клод Дебюссі й Хазрат Інаят Хан: звук як Всесвіт. Науковий вісник Національної музичної академії імені П. І. Чайковського: зб. статей. Київ, 2024. Вип. 139. С. 22–38. DOI: <https://doi.org/10.31318/2522-4190.2024.139.300957>
2. Сюй Шанмін. Історичні передумови становлення симфонічної музики в Китаї. Міжнародний науковий форум Музикознавчий універсум молодих, 1–2 березня 2022 року : протоколи засідань. Львів, 2022. С. 71–73.
3. Chen Zhi. China'S Foremost Classical Guitar Teacher Talks To Colin Cooper. Classical Guitar Magazine, December, 2003.
4. Jiang, Qingfan. Thomas Pereira's «Lülü Zuanyao» 律呂纂要 (ca. 1685): A Jesuit Music Theory Textbook for the Chinese Emperor. Yale Journal of Music & Religion: Vol. 10: No. 2, Article 3. 2024. DOI: <https://doi.org/10.17132/2377-231X.1306>
5. O'Toole, Michael. John Williams: An evaluation of his impact upon the culture of the classical guitar. Doctoral thesis, Technological University Dublin. 2018. 270 p. doi:10.21427/D70129
6. Stars from the East. Colin Cooper interviews Wang Yameng and her teacher Chen Zhi. Classical Guitar Magazine July, 1999.
7. 孙绚绚. 中国著名古典吉他教育家陈志教授及其教学方法的初步探讨. 硕士学位论文. 中央音乐学院. 2012. 40页.

REFERENCES

1. Zharkova V.B. (2024) Klod Debiussi y Khazrat Inaiat Khan: zvuk yak Vsesvit. [Claude Debussy and Hazrat Inayat Khan: the sound as the Universe] Naukovyi visnyk NMAU imeni P.I.Chaikovskoho. Scietific Bulletin of the NMAU named by P.I.Tchaikovsky [Scientific Herald of the Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine]. Kyiv. 2024. №139. 2024. S. 22–38. URL: <http://naukvisnyknmau.com.ua/issue/view/17867> (data zvernennia 02.05.2024). [in Ukrainian].
2. Ciui Shanmin. (2022) Istorychni peredumovy stanovlennia symfonichnoi muzyky v Kytai. [Historical background of the development of symphonic music in China]. Muzykoznavchyi universum molodykh, 1–2 bereznia 2022 roku : protokoly zasidan. Lviv, 2022. s. 71–73. [in Ukrainian].
3. Chen Zhi. (2003). China'S Foremost Classical Guitar Teacher Talks To Colin Cooper. Classical Guitar Magazine December.
4. Jiang, Qingfan (2024). Thomas Pereira's «Lülü Zuanyao» 律呂纂要 (ca. 1685): A Jesuit Music Theory Textbook for the Chinese Emperor. Yale Journal of Music & Religion: Vol. 10: No. 2, Article 3. DOI: <https://doi.org/10.17132/2377-231X.1306>
5. O'Toole, Michael. (2018). John Williams: An evaluation of his impact upon the culture of the classical guitar. Doctoral thesis, Technological University Dublin. 270 p. doi:10.21427/D70129
6. Cooper, C. (1999). Stars from the East. Colin Cooper interviews Wang Yameng and her teacher Chen Zhi. Classical Guitar Magazine July.
7. 孙绚绚. (2012). 中国著名古典吉他教育家陈志教授及其教学方法的初步探讨 [A Preliminary Study on Professor Chen Zhi, a Renowned Chinese Classical Guitar Educator, and His Teaching Methods]. 硕士学位论文. 中央音乐学院. 40 页. [in Chinese].